

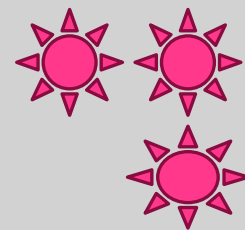
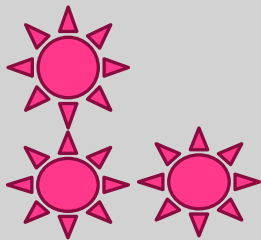

درس سوم: جهان اجتماعی

نگارش: گلناز عزیز فرخانی

دبیر جامعه شناسی ناحیه ۵ مشهد

www.my-dars.ir

جهان واژه ای است که معمولا برای اشاره به مجموعه های بزرگ به کار می رود. مانند جهان طبیعت، جهان غرب، جهان اسلام و... مجموعه پدیده های اجتماعی نیز «جهان اجتماعی» را شکل می دهند.

بعضی اوقات انسان ها برای اینکه پدیده های ناشناخته را بشناسند، آنها را با پدیده هایی آشنا مقایسه می کنند. در مقایسه پدیده ها با یکدیگر، شباهت ها و تفاوت های آنها آشکار می شود.

برای اینکه جهان اجتماعی را بهتر بشناسیم، می توانیم آن را با پدیده های مختلفی مقایسه کنیم. برخی جهان اجتماعی را با موجودات زنده، مقایسه کرده اند، مانند سعدی که می گوید: «بنی آدم اعضای یک پیکرند».

برای شناختن بهتر جهان اسلامی چه کاری می
توانیم انجام دهیم؟

www.my-dars.ir

برای اینکه جهان اجتماعی را بهتر بشناسیم، می توانیم آن را با پدیده های مختلفی مقایسه کنیم

جهان اجتماعی مانند یک موجود زنده , اعضای مختلفی دارد و این اعضا در ارتباط باهم , از نوعی نظم برخوردارند. **نظم از ویژگی های مهم جهان اجتماعی است.**

چرا جهان اجتماعی شبیه بازی
گروهی است؟

زیرا افرادی که در یک گروه عضوند از عضویت و نقش
هر کدام توسط همه اعضا تعریف یا پذیرفته می شود
در زمین فوتبال بازیکنان، داوران و تماشاگران آگاهی
های مشترکی دارند. آنها قواعد بازی را می دانند، از
عضویت یکدیگر اطلاع دارند، وظایف و انتظارات یکدیگر را
می شناسند و آنها را می پذیرند

* تفاوت جهان اجتماعی با موجود زنده چیست؟

موجود زنده:

عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است، یعنی بر اساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی کند

جهان اجتماعی:

عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان ها تعریف می شود و با قرارداد آنها به وجود می آید

چند نمونه از اعضای جهان اجتماعی را نام ببرید.

کارگران، کشاورزان، دانش آموزان، معلمان، و... نهادهایی چون آموزش و پرورش، خانواده. اعضای جهان اجتماعی هستند

اعضای جهان اجتماعی چگونه می توانند به آن
راه یابند.

این اعضا، تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می یابند و نقشی را به عهده می گیرند و متناسب با نقش خود، از حقوق و تکالیفی برخوردار می شوند که خود و دیگران از این عضویت و حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند.

آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی بر اساس
آن شکل می گیرد چگونه است؟

آگاهی مشترک و عمومی است.

آیا جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی است؟

خیر تکوینی نیست، بلکه اعتباری است
یعنی با آگاهی و اراده انسان ها شکل
می گیرد..

به مجموعه آگاهی های مشترک «فرهنگ» می گویند.

فرهنگ شیوه زندگی گروهی از انسان ها است که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می کنند.

خوراکی ها، پوشش ها، گویش ها، آداب و رسوم تولد، عروسی و عزاداری، شیوه های گذراندن اوقات فراغت، شیوه های یاددهی_یادگیری، باورها و ارزش های اخلاقی، نگرش به عالم و آدم و.... از این جمله اند

فرهنگ

مصادیق فرهنگ

آن بخش از فرهنگ که همه
اعضای یک جهان اجتماعی
در آن اشتراک دارند «فرهنگ
عمومی» نام دارد.

در مواردی ممکن است
عقاید، ارزش ها، هنجارها
ومهارت های پذیرفته شده
در یک خرده فرهنگ، ناسازگار
ومخالف با فرهنگ عمومی باشد
در این صورت، این خرده فرهنگ
را ضد فرهنگ می نامند.

بخش هایی که مربوط به یک
قوم، قشر، صنف یا گروه است
«خرده فرهنگ» نامیده می
شود.

خرده فرهنگ هایی که درون یک
فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با
فرهنگ عمومی سازگارند. به خرده
فرهنگ های سازگار با فرهنگ
عمومی «خرده فرهنگ موافق» می
گویند

جهان اجتماعی چگونه تداوم می یابد؟

جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل های بعد
تداوم می یابد.

فرهنگ با چه روشی از نسلی به نسل دیگر
انتقال می یابد؟

از طریق تعلیم, تربیت و آموزش انتقال می یابد.

اگر جامعه ای نتواند فرهنگ خود را حفظ
کند چه اتفاقی می افتد؟

هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند
آن را به نسل بعد منتقل سازد, جهان اجتماعی آن فرو
می ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری
تبدیل می شود.

**نکته: فرهنگ از طریق وراثت
از نسلی به نسلی دیگر منتقل
نمی شود.**

دو مورد از پدیده هایی که کنش اجتماعی انسان به وجود می آید را نام ببرید.

خانواده، امنیت و صلح و... حاصل کنش های اجتماعی انسان ها هستند.

پدیده های اجتماعی به جهان اجتماعی تعلق دارند.

پدیده های اجتماعی یک کنش اجتماعی است.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

انسان ها برای مقابله با زلزله چه اقداماتی انجام می دهند؟

انسان ها برای مقابله با زلزله و خشکسالی، قواعد خاصی وضع می کنند و کنش های مناسبی انجام می دهند، آنها خانه های خود را به گونه ای می سازند که در برابر زلزله مقاوم باشد، انبار و سیلوهایی را بنا می کنند تا با خشکسالی مقابله کنند. در مناطقی که آب و هوای خشک دارد، راه هایی برای رسیدن به ذخایر زیر زمینی آب ابداع می کنند و کشاورزی متناسب با همان آب و هوا را برمی گزینند.

زلزله یا خشکسالی با اینکه پدیده های طبیعی اند، تاثیرات تعیین کننده ای در کنش اجتماعی انسان ها دارند

جهان اجتماعی

جهان طبیعی

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.mydars.ir

آلودگی طبیعت و محیط زیست, نتیجه
کارهای شتاب زده و نابخردانه انسان
ها است
مثال: قطع بی رویه درختان

جهان اجتماعی

جهان طبیعی

شناخت خداوند, فرشتگان و جهان
ماوراءطبیعی چه تاثیری بر زندگی
انسان ها دارد؟

پدیده های طبیعی چه تاثیری بر
جهان اجتماعی دارد؟

آرمان ها و ارزش های زندگی آدمیان را تغییر
می دهد و کنش های اجتماعی آنان را
دگرگون می سازد

ورود پدیده های طبیعی به جهان
اجتماعی باعث گسترش آن می شود.

جهان اجتماعی

جهان ماوراءطبیعی

برخورد و رابطه سنت های الهی با
انسان های مختلف چگونه است؟

سنت ها وقوانین الهی نیز با انسان های شاکر وناسپاس وجوامع
عادل وظالم,یکسان عمل نمی کند ودرهای آسمان را بر عدالت
پیشگان می گشاید وستم پیشگان را درقهر وانتقام الهی فرو می
گذارد.

چگونه پدیده هایی که بیرون از جهان اجتماعی
هستند درگستره جهان اجتماعی قرار می
گیرند؟

هریک از موجوداتی بیرون جهان اجتماعی قرار دارند ,یعنی
موجودات طبیعی و ماوراء طبیعی به واسطه ارتباطی که با زندگی
اجتماعی انسان پیدا می کنند,در گستره جهان اجتماعی قرار می

نکته:

جهان هر فرد، به اندازه وسعت فکراوست. جهان اجتماعی نیز، به اندازه دانش و آگاهی آن است. مرزهای جهان اجتماعی همان مرزهای دانش آن است. هرچه جهان اجتماعی شناخت صحیح بیشتری از پدیده های اجتماعی، طبیعی و ماوراءطبیعی داشته باشد و اعضای آن براساس این شناخت های صحیح زندگی کنند، زندگی اجتماعی بشر در مسیر خوشبختی و سعادت بیشتری قرار می گیرد.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

«پدیده های تکوینی»

پدیده هایی که انسان ها آنها را ایجاد نمی کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می یابند.

«پدیده های اعتباری»**کنش و پیامد های آنها**

دریا, شیطان, فرشته, صلح, طوفان
, سیل, عید نوروز, خشکسالی

خانواده, ترافیک, کلاس ,
امر به معروف, جنگ, تیم ورزشی

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

